

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, Kispiac-tér, Zvaratkó-ház
Egyes szám ára 6 fillér.
Vármegyei telefonszám 67.

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és vasárnap

Főszerkesztő:
Dr. PÁNDY ISTVÁN

Felélős szerkesztő:
Dr. RELL LAJOS

Előfizetési árak helyben és vidéken:
egész évre 10 kor., negyedévre 2-50 kor.,
félévre .. 5 kor., egy óra .. -85 kor.
Nyilttér soronként 25 fillér

Önálló jegybank.

A parlamenti szünet alatt is érik az önálló magyar jegybank. A szakértői vélemények sajtó alá rendezve nemsokára hiteles szövegükben nyilvánosságra kerülnek és mindenkinek módjában lesz magának az érvekről és adatokról véleményt formálni arra nézve, hogy csakugyan olyan mumus-e az az önálló magyar bank, aminőnek a hatvanhetesek festik.

A bankközösség hivei egyre azt hántorgatják fel, hogy a külön magyar bankot csak politikai szempontból óhajtják a hivei. És ezzel szembeszegezik a maguk gazdasági és pénzügyi szempontjait, amelyek a külön-bank veszedelmeiről szólnak.

Pedig a valóságban úgy áll a dolog, hogy a bankközösség fenntartása mellett csak politikai okokból kardoskodnak. Igen fontos politikai érdeknek tartjuk hazánkra nézve a jegybankügy kettéválasztását. Egy igen fontos közös ügy szünnék meg ezáltal, ami politikailag is állami önállóságunk kifejezésre juttatásához hozzájárulna. De, hogy a politikai érdekeken felül a gazdasági és pénzügyi függetlenség, mely pedig kizárólag az

önálló jegybankkal valósítható meg, hazánk jövődjé fejlődéséhez mily szükséges, azt még a bankközösség legelkeseredettebb hivei sem vonják kétségbe.

Az önálló jegybank nagy pénzügyi és gazdasági hordereje és előnye minden vitán fölüli áll és a bankközösségre felesküdt hatvanhetesek sem abból a szempontból szegülnek a magyar jegybank felállításával szembe, mintha ez intézmény gazdasági és pénzügyi fontosságához szó férhetne, hanem azért, mert egyidőre, átmenetileg igen nagy megrázkódtatásokat jósolnak a bank megvalósításának első stádiumában.

Hogy ezek a rémlátások nem oly veszedelmesek, mint a hatvanhetes sajtó feltüntetni szokta, az kitűnt a bankszakértők véleményéből. Ne gondolj bárki is, hogy akár csak a legalapvetőbb kérdésekben egy véleményre tudnának jönni maguk a szakemberek. Aki figyelemmel olvasta végig a fejleményekről közzétett kivonatokat, meglepetéssel láthatta, hogy a legelembb problémákat illetőleg teljesen ellenkező jóslásokkal szolgálnak a szakértő urak. Ami főleg a kérdés legfontosabb részét illeti, t. i. a készfizetést és

a vatuta értékállóságát, e tekintetben oly különböző álláspontokat hallottunk a bankvilág embereitől, hogy a laikus csodálkozva kérde: miként lehet valami egyszerre fehér, rossz meg jó, kívánatos és elvetendő?

Pedig a dolog igen egyszerű. Az arany vándorlásának a kérdése, a váltóárfolyamok alakulása, az ázsio képződése, szóval mindaz, ami az önálló bank ugynevezett nagy veszedelmeit okozná, annyira komplikált jelenségek, hogy azoknak beállítást és hatását előre megjósolni hajszálnyi pontossággal teljes lehetetlenség. Aki a bankközösség mellett akar érvelni, az a fizetési mérleg passzivitását, az ázsio veszedelmét, az arany kiözönlését, váltóárfolyamaink lerombolását domborítja ki, mint a külön jegybank veszedelmét. Az önálló magyar jegybank hivei pedig kétségbevonják a fizetési mérleg passzivitását, az arany kiözönlésének veszedelmét és a diszázsio képződésének a szükségszerűségét.

Tisztára azon fordul meg az egyesek érvelése, hogy előre melyik irányzathoz akarnak csatlakozni. És amit úgy neveznek a bankközösség hivei, hogy gazdasági és pénzügyi érvek,

azok nem egyebek, mint tendenciózusan felállított és csoportosan felállított dialektika a maguk előre megkoncipiált álláspontjuk mellett. A legszakértőbb érvelés forrása is tehát a sokat ócsárolt politikai szempont. A többi mind játék a szavakkal és fogalmakkal.

És éppen ezért ne tántorítsuk el magunkat az óvatosak, bölcsök, szakértők és tudósok aggodalmaitól. Valamennyi bölcsességükkel mi is a magunk bölcsességét tudjuk szembehelyezni és most, hogy bebizonyult a külön jegybank hiveinek gazdasági és pénzügyi szakértelme, humbugként leleplezve áll előttünk a közös jegybank tudósainak csalhatatlansága. A babona, amely azt tanítja, hogy a közös jegybank gazdaságilag hasznos az országnak és a külön jegybank csak politikailag lehet egykor megvalósítandó ideálunk, szétfoszlott.

Tudatosan, szembe nézve valamennyi veszedelemmel, a nemzet 1910. év végére meg akarja csinálni a magyar önálló jegybankot. És ha erősen akarja, meg is fogja csinálni, bármennyire mesterkednek is a hatvanhetes politikusok.

Egy monokli karrierje.

Mikor hajnali öt órákor bekopogtattam Csorbay Laci lakására, ő már teljesen felöltözve fogadott.

— Rögton készen vagyok, kedves barátom — szolt nyugodt eleganciával — miközben szemére csapta monokliját. — Nehány levelet irtam, arra az esetre, ha netalán valami bajom esnék.

Intettem a kezemmel, mintha ezt kizárnak tartanám; de ő folytatta:

— Oh, nem vagyok szentimentális. De számot vetek a helyzettel. Szentjób kitünő lövő... A leveleket itt hagyom az asztalom fiókjában, kivéve ezt az egyet, amely neked szól. Ezt mindjárt át is adom. Ha élve kerülök haza, leszel oly szives és visszaadod nekem. Átvettem a levelet.

— Remélem, hogy egy óra mulva visszaadhatom neked, — mondottam mosolyogva.

A levelet nem adtam vissza.

Reggel hat órákor Csorbay Laci már átlótt koponyával hevert a Zuggliget egy elhagyatott tisztásának a gyöpén.

Harmadnapon temették a negyven-

éves, életerős férfiut, aki szegény sorsból tíz év alatt magas társadalmi pozícióra küzdött föl magát. Pedig különösebb tehetsége semmihez sem volt. Átlagos műveltsége, közepes olvasottsága, gyéren csöpögő szellemessége nem jogosították fel arra, hogy hasonló kaliberű társainál sokkal gyorsabb karriert csináljon. És mégis úgy történt. Tudja Isten, volt valami a lényében, ami tiszteletet parancsolt, sőt mondhatnám, félelmet gerjesztett. Ha valamit mondott, senki sem mert neki ellentmondani. Ha látszott rajta, hogy rosszkedvű, senki sem mert hozzá közeledni. Arra meg éppen gondolni sem merészt senki, hogy vele vitába bocsátkozzék. Ha ő beszélt, félelmetes csönd támadt köröskörül. Miért? Azt senki sem tudta.

Ezek a gondolatok kovályogtak a fejemben, amikor Csorbay Laci temetése után haza értem a lakásomra. A levele ott fektűt az íróasztalomon. A borítékján a nevem alatt ez állott a levélben:

„Kedves barátom! Most, hogy örökre lehunytam a szememet, elárulom neked karrierem titkát. Talán valaki még hasznát veheti.

Tíz évvel ezelőtt, közvetlenül mielőtt az apám meghalt, ügyvédi irodát nyitottam a fővárosban. Az iroda sehogy sem ment, még a házbérem se telt ki a jövedelméből. Késégsébeesve gondoltam a jövőre, s már azon a ponton voltam, hogy valamelyik ügyvédnél állást keresek, amikor váratlanul sürgönyt kaptam, hogy meghalt apám. El kellett utaznom a temetésére. Pusztaszent-Mártonba. A jó öreg eltemettük. Nem maradt utána semmi. Azaz, hogy mégis! Valamelyik ócska szekrény fiókjában rábukkantam egy — monoklira. Vékony, fekete-keretes, simára csiszolt üveg volt. Tiszta ablaküveg; csak egészséges szemnek való. Ez volt az örökségem. Magammal vittem — és karriért csináltam vele.

Mikor a pusztaszentmártoni állomásra kimentem, hogy visszatérjek a fővárosba, a monokli már ott volt a jobb szememen. A vasuti pénztárnál udvariasan kitértek előlem az emberek, az állomásfőnök maga sietett oda, hogy jegyet adjon nekem s a málházó kalaplevéve állott elém. Mikor a kupéba szálltam, az utasok ijedten rebentek szét, hogy kényelmet biztosítsanak a számomra.

— Ohó, gondoltam magamban, — ez az örökség távolról sem megvetendő.

Mialatt a vonat tovarobogott, beszédbe elegyedtem a szomszédommal. Jobbfajta kereskedő volt. Amikor megtudta, hogy ügyvéd vagyok, engedelmet kért, hogy a fővárosba felkereshessen s jogi tanácsot kérhessen tőlem.

— Ha bizalma van hozzám, csak keressen fel, barátom! — mondottam némi leereszkedéssel.

Harmadnapra felkeresett s azontu megindult az irodám. Egyik kliens a másikkal adta az ajtót, mert hire ment, hogy jól ellátom azt, amit elvállalok. A bíróságoknál, a minisztériumban, a hatóságoknál, mindenütt tekintélyem volt. Bármelyik hivatalba benyitottam, hárman-négyen ugrottak elém, hogy az ügyemet mielőbb elintézzék. Ugyanazok, akik ezelőtt felém se néztek, most távolról megemelték a kalapjukat.

És mindezt a monokli tette!

A monokli a civilnél ugyanaz, ami az uniformis a katonánál: mindakettő félelmes tiszteletet gerjeszt.

Félévvel utóbb már a kaszinó tagja

Gyógyszerészek mozgalma.

A szombati gyűlés.

Az elfogadott előadói javaslat.

Csaba, július 21.

Múlt számunkban röviden megemlégtünk már, hogy a békésmegyei gyógyszerészek szombaton tartottak gyűlést a gyógyszerészeti törvény küszöbön álló reformja tárgyában. Délelőtt a gyógyszerészek XV. járás-köre, délután pedig, általában a békésmegyei gyógyszerészek ülészetek a csabai Kaszinó nagytermében. A délutáni népes értekezlet, amelyen mintegy 30-40-en vettek részt, csak az esti órákban ért véget s így annak lefolyását és határozatát legutóbbi számunkban már részletesen nem ismertethetjük.

A gyűlés elnöke *Badics Elek* csabai gyógyszerész, előadója pedig dr. *Varságh Zoltán* budapesti gyógyszerész, a központ kiküldöttje volt. *Badics Elek* elnök nyitotta meg az ülést s megnyitó beszédének keretében üdvözölte a vendégeket, *Fábry Károly* országgyűlési képviselőt és dr. *Pándy Istvánt*, mint a békéscsabai függetlenségi párt elnökét. Majd ismertette a kongresszus célját s előadásra került az előadói javaslat, amelyet a gyűlés hosszas tanácskozás után magáévá tett s amelyet a következőkben részletesen ismertetünk.

Igen fontos dolog készítette országos egyesületünk vezetőségét, hogy most nyáron, mikor oly sokan távol vannak hazulról, vidéki értekezletek összehívását kezdeményezze. Nagyon jól tudják önk uraim, hogy ez az egész jövőnk alapjában érintő dolog nem egyéb, mint a gyógyszer-törvény reformja.

Régen ígérjük már, régen várjuk már ezt a törvényt, mely a most érvényben levő 1876-iki XIV. t.-c. helyébe lépne, ügyeinket a mainál biztosabb és egészségesebb alapokra helyezné. Mai törvényünk fő hibája az a határozatlanság, amellyel a gyógyszerészek adományozásáról intézkedik. Csapán általánosságokat mond arra nézve, hogy hol állítható fel új gyógyszer-tár, s hiábavaló az alsó fórumok vélemény-

voltam. A fölvetélnél senki sem mert ellenem szavazni.

Egy este valami affér támadt a kaszinóban. A sértett fél körültekintett a teremben, hogy segítők után nézzen, a tekintete megakadt — a monoklimon. A monokli imponált neki. Hozzám lépett és megkért, hogy legyek az egyik segédje. Örömmel vállaltam a megbízatást. Másnap megvolt a párbaj, harmadnap az újságokban volt a nevem. Azontul minden nagyobb aférban párbajsegéd voltam. Egy évvel később pedig a zsolnai kerület bizalma folytán bekerültem a képviselőházba.

A társadalmi pozícióm napról-napra emelkedett. A diszelnöki és elnöki tisztségek csak úgy hullottak az ölembe.

Hogy a nőknél is szerencsém volt, azt talán mondanom sem kell. Egy férj, aki rajtakapott a feleségével, bocsánatot kért tőlem, hogy — inkommodált.

Most azonban, amikor e sorokat írom, titkos balsejtelem gyötör. A minap ugyanis, ahogy az utcán sétáltam,

nyé; a miniszter mindenkor tetszése szerint dönthet. Ugyanígy vagyunk a folyamodók személyére nézve. Itt sincs részletesebb intézkedés arra nézve, hogy a folyamodók közül lehetőleg a legérdemesebb kapja meg a jogot. — Tovább nem részletezem a törvény hiányait, csupán erre a kettőre, mint leglényegesebbre kívántam reámutatni.

Ez idő szerint ügyünk a fordulóponton áll. Azon célból lettek értekezletünkre meghíva Békésvármegye pártelnökei és országgyűlési képviselői, hogy míg mi az új törvénytervezetre megteszük észrevételeinket, azalatt ők információt szerezzenek s legyenek szivesek közreműködni abban, hogy ügyünk ne balra, hanem jobbra forduljon.

A gyógyszerész igen szigorú törvényekkel és szabályrendeletekkel van körülbástyázva. Miért: mert a közegészségügy érdeke így kívánja.

Méltóztatnak tehát látni, hogy a gyógyszerész nemcsak jogot kap, hanem ráadásul szigorúan körülírt kötelezettségeket, melyek szorosan összefüggnek a közegészségügy érdekeivel. A szabályrendeletek pontos betartásának legfőbb biztosítéka a gyógyszerész becsületessége, amikor szükséges az anyagi megélhetés.

Beláthatjuk tehát, hogy a jogadományozási rendszernek nem az a célja, s nem az az oka, hogy valaki ajándékot kapjon, hanem az, hogy egyrészt védelmet nyújtva az indokolatlan verseny ellen, módot adjon a kormánynak a gyógyszerészet minden részébe való beavatkozásra.

Ha azonban a gyógyszerészek biztos fennállása bármilyen módon problematikusá válik, meg van ingatva az alap, melyen a közegészségügy egy fontos része, a kifogástalan gyógyszerrel való ellátás nyugszik.

Igy függ össze a jogadományozási rendszer a közegészségügy érdekével és a mi érdekeinkkel. Önerzettel, dicsekvés nélkül mondhatjuk, hogy hazánk gyógyszerésze magas színvonalon áll. Akinek alkalma volt oly országban utazni, ahol a gyógyszerészet szabad ipar, az láthatta ezt.

Azok, akik jelszavakon szeretnek nyargalni: a napilapokban gyakran hangoztatják a szabad-ipar és államosítás eszméjét. A szabad-ipart azok óhajtják, akik többszöri kísérlet után sem bírták magukat állandósítani. Az előbb említették után nem szükséges a szabad-ipar káros hatását fejtegetni. Az elégedetlenség megszüntetésére pedig a jogadományozás igazságosabb alapokra való fektetésére s törvényben való részletesebb körülírásra van szükség.

Az államosítás leginkább azok óhajítása,

egy fess barna nő haladt el melletttem. A szemembe akartam csapni a monoklimat, de valahogy kiesett a kezemből és a köveztetre hullott, ahol ezer darabra tört. Egy tiatal ember, aki éppen arra jött, mosolyogni mérésztelt a balesetemen. Rögtön kérdőre vontam, mire ő kezét emelt rám. Szentjóbó volt.

— Hiába! A monokli összetört. Vége volt a tekintélynek!

Most már hiába reperáltam meg. Új üveget hiába tétetek a vékony feketé keretbe. Az az ember engem monokli nélkül látott és ez az ember — nem fél tőlem.

Ha megölne, a monoklimat reád hagyom. Isten veled!

Csorbay Laci.

Ennyi volt. A monoklit megkaptam és a fiókomba tettem. Öregem vagyok már, hogysem karriert kezdjek vele. De talán jó lesz a fiamnak vagy az unokámnak...

Fehér Jenő.

akiknek kis helyen, igen csekély forgalmu gyógyszerárak van. Ezek mostoha sorsuk javítását várják az államtól. Az államosítás azonban ez idő szerint idejét mülta. Az államnak ma már nem az a célja, hogy minden hatalmat összpontosítson, hanem az, hogy külön-külön biztosítsa polgárainak a megélhetést, mert csak együtt teszik ki az államot. A gyengéket támogatja, a tulkapásokat meggátolja, a visszaéléseket megszünteti. Ugyis az a panasz, hogy mindenki mindent az államtól vár s ezért semmi célja nem volna a gyógyszerészet államosításának, most, midőn a közigazgatásnak és sok minden egyéneknek az államosításától kényeszerítő okoknál fogva elállottak. A gyógyszerészet államosításának eszméje is a múlté.

Most azonban előtűnik fekszik a törvénytervezet, de sajnos, hogy egyes üdvös intézkedései dacára sem tölthet el nyugalmmal bennünket. Nem küszöböli ki a most érvényben levő törvény hibáit — az új gyógyszer-tár felállítására és a jognyertes személyre vonatkozólag. Szükséges volna ugyanis ezekre nézve részletesebb intézkedéseket belevenni, hogy az igazságot és méltányosságot lehetőleg megközelítsük. A homályos törvényből eredő bizonytalanság tág teret nyit a protekció hajhászának s akár hogy is dönt a miniszter, mindig elégtelenség fakad a nyomában. Nem vagyunk mi annyira naivok, hogy abszolút igazságot követeljünk, de az a bizonytalanság, amely az 1876: XIV. t.-c. hiányos intézkedései folytán teljesen a kormányhatalomnak szolgáltatva ki a gyógyszerészeket, nagyon sok méltánytalanságnak az előidézője volt. A példák erre vonatkozólag elég ismeretesek. Ezidő szerint a miniszter személyétől függ a jogadományozás igazságossága. Semmiféle rendelkezéssel ez nincs körülírva. Az új törvénytervezetnek tehát az egyik hibája, hogy nem igyekszik azt lehetőleg kiküszöbölni. Igaz, hogy a személyek fölött való döntést a vármegyére ruhazza, de azért körül kellene írni az érdemesség kritériumait.

A másik fontos dolog a közjogi gyógyszer-tárak létesítése, amely az önállósítás reményétől is megfosztja a vagyonnal nem rendelkező segédeket s ezzel egy, ma még csak csirájában levő sajtóságot osztályt: a „gyógyszerész szociálistust” teremti meg. Mindezt pedig miért? Azért, hogy néhány ezer korona jövedelmet juttasson a községeknek és betegpénztáraknak, amelyeknek pedig más módjuk is van jövedelmeik szaporítására s ezzel kivége az önállóság szerény kenyerét azok szájából, akiket eme pályára vetett a sorsa. A miniszter joga az árszabvány meghatározása, módja van tehát arra, hogy míg egyrészt szerény megélhetést nyújt a gyógyszerészeknek, azok tönkretételük nélkül is eleget tehessen a humanitásnak.

Igazán különös szatirája a sorsnak, hogy éppen most, midőn minden pályát támogatásban részesít a kormány, éppen most készül ellenünk a döfés. Minden pályának adnak valamit, csak — tőlünk akarnak elvenni. Mi nem kérünk újat, nem kérünk többet, csak méltányosságot. Nem gátoljuk az esetleges visszaélések megakadályozását, a gyógyszerárakkal való indokolatlan csere-berelés megszüntetését. Magunk óhajtjuk már régen a fegyelmi joggal bíró kamarák létesítését, de ezzel szemben joggal kívánjuk, hogy tönkre ne tegyenek bennünket.

Ha a paraszt embernek nincs földje s emiatt követelőleg lép fel a társadalommal és államhatalommal szemben: földet parcelláznak; ha valamely pályán rosszak az előléptetési viszonyok, nehéz a megélhetés: a követeléseket rendezik. Ha nálunk rosszak az önállósítási viszonyok, nehéz a megélhetés: segítség helyett még azt is elveszik tőlünk, ami van. Joggal kívánjuk tehát a közjogi gyógyszer-tárakról intézkedő 19. §. kihagyását.

Föltartam röviden azon okokat, amelyek közérdekből szólnak pályánk tönkretétele ellen. Most még csak arra kívánom a t. vendégeket fölhívni, hogy ezenkívül

minket, gyógyszerészeket is vegyenek figyelembe. Legyen szabad nekünk is magunk részére szives jó indulatukat kérni most, midőn minden más pályát támogatásban részesítenek.

A kolléga urakat pedig arra kérem, hogy a kellő higgadsággal tárgyalják a tervezetet, s a fontosabb dolgokat megbeszélve, a legapróbb részletekre ne terjedjenek ki, mert abban a tárgyban Budapestre még közgyűlés lesz összehíva.

Bizalmunkat ne veszítsük el. Magyarország belügyminiszteri székében oly férfi ül, akinek jó indulatában bátran megbízhatunk. Ha komoly okokkal látunk megmagyarázhatatlant, komolyan is fog bennünket meghallgatni.

Támadás Zsilinszky Mihály ellen.

A „pánszláv” Zsilinszky.

Csaba, július 21.

A „Felvidéki Híradó” c. lap legutóbbi számában hosszú támadás jelent meg a protestáns egyház egyik legkiválóbb alakja, *Zsilinszky Mihály*, Csaba község szülőtte és volt nagynevű képviselője ellen. A cikk, amely a lutheránus egyházak eltöresztésével foglalkozik, *Zsilinszkyt* vádolta meg azzal, hogy ő a töresztés mellett dolgozott, továbbá azzal, hogy az egyházmegyei felügyelői állástól egy magyar érzelmű embert, *Beniczky Kálmánt* elmozdított, továbbá, hogy *Zsilinszky* és a *Slovenská Matica* tót irodalmi egyesület között összeköttetés állott fenn, hogy *Zsilinszky* ezt a tót egyesületet támogatta oly módon, hogy tagjai sorába fölvetette magát.

Egy újságírónak alkalma volt ez ügyben egy igen beavatott emberrel beszélni s noha *Zsilinszky* hazafiságához szó sem férhet, az ügy teljes tisztázása kedvéért a kapott felvilágosítások alapján a következőket közlik:

Nem igaz az, hogy *Beniczky Kálmán* felügyelőt *Zsilinszky* mozdította el állásától, hanem elmozdította a kerületi ülést. Mert *Beniczky* nem is volt megválasztva soha felügyelőnek, csak magát oktrojálta rá a kerületre. A nép őt nem akarta s három év után, véget vetendő a sok zavarnak, mozdította el a kerület a felügyelői állástól *Beniczkyt*. De másért haragszanak ezek az urak *Zsilinszkyre*.

Zsilinszky mint *Tisza Kálmán* bizalmas megbízottja járt fenn valamikor *Turócban*. Feladata volt megtudni, mi az oka a turóczi nemzetiségi mozgalomnak? *Zsilinszky* az ott folytatott vizsgálat és *Justh György* akkori főispán értesítése alapján meggyőződött arról, hogy a népet az urak, főleg a magyarok ellen, a megye urainak visszaélései izgatják.

A visszaélésekért fegyelmi is indított Széll idejében s csodáljuk, hogy ezek az urak nem félnek, hogy valaki kikaparja a 22 pontból álló vádiratot, amely csaknem valamennyit állásától fosztotta meg. *Beniczkyre* jellemző az is, hogy évek hosszú során át nem fizette egyházi adóját és erre másokat is biztatott. De azért felügyelő akart lenni. A kerületi ülésen történtek miatt s mert *Zsilinszky*, mint államtitkár többször megintette a megyét teljesen kiarendáló urakat visszaéléseik miatt, nagyon haragszanak rá. Mindezt nem tudják fejlelni s most megtámadják az említett újságban *Zsilinszkyt*. Ami a *Maticát* illeti, tény az, hogy *Zsilinszky* tagja volt a *Maticának* (de nem tót nyelven írott levélben jelentkezett

tagul, mint a vádló cikk mondja). Tagja volt pedig azért, hogy kísérje figyelemmel a Matica munkáját. Ez pedig csak úgy történhetett meg, ha Zsilinszky mint tag szerez a Matica minden munkájáról tudomást. Később Zsilinszky megbízást kapott Bánffytól, hogy tárgyaljon a Matica embereivel egy tót muzeum elhelyezése dolgában. Beniczkyék természetesen nem tudták, hogy Zsilinszky miniszterelnöki rendeletre tárgyal a Maticával és feljelentették őt Bánffynál „pánszláv üzemeltetése miatt”. Képzelték, hogy Bánffy is, valamint a nemzetiségi osztály akkori főnökei milyen jót mulattak a feljelentésen.

A cikk azzal is megvádolja Zsilinszkyt, hogy mint kultuszminiszteri államtitkár is a magyar érdekek ellen dolgozott. Ebből csak az igaz, hogy Zsilinszky a magát hazafinak nevező, de alapjában hazug és erkölcsstelen és hamis bizonyítványokat gyártó adminisztrációt rötta meg. Erről az akkori kultuszminiszter is bizonyosságot tehet.

Hogy Zsilinszky, mint a Matica tagja milyen szolgálatot tett a magyarságnak, arról bizonyosságot tehet a Magyar Történelmi Társaság „Századok” című közlönye, amelyben Zsilinszky már 1896 óta folytonosan figyelemmel kíséri és ismerteti a tót pánszláv irodalmi terméket, módot nyújtván ezzel arra, hogy az ilyen pánszláv bolondgombok ellen a magyarság és a magyar sajtó kellőképpen védekezhessen. Zsilinszkynek különben ebbeli munkásságát Beniczky uréknál már különb emberek méltányolták, így a többek között Horváth Mihály is, de Ipolyi Arnold is, aki a Tört. Társ. kolozsvári ülésen elismerését és köszönetét fejezte ki Zsilinszky ilyen irányú működéséért.

Azt hisszük, hogy mindenki tisztában van Beniczky urék támadásának értéke és komolysága felől s előtűnt a dolog fölött, amely néhány urnak bosszuvágyából eredt, a tisztességes sajtó és a közvélemény nyugodtan napirendre térhet.

Bejelentő hivatalt Csabának!

A rendőrszolgálat megkönnyítése.

Csaba, július 21.

Több hirlapi cikkben tárgyalták már azt, hogy Békéscsaba község 28 rendőre nem elegendő arra, hogy teljes és kifogástalan szolgálatot tudjon teljesíteni. Ugyanebben az ügyben több közgyűlésen hasonló szellemben történtek felszólalások a rendőrlétszámának felállítására érdekében.

Legyen szabad nekem ezzel kapcsolatban egy olyan intézményről szólanom, amely úgy célszerűsége, mint nagyszámúága miatt talán sokkal fontosabb községünkben, mint a rendőrlétszámának felállításának felállítására és ez: a *bejelentő hivatal*.

Tapasztalásból tudom azt, hogy erre a községnek sokkal nagyobb szüksége van, mint a létszámfelállításra, mert a bejelentő hivatal létesítése után a 28 rendőr munkaképessége másra és sokkal célszerűbben használható fel. Jelenleg községünknek csaknem 40,000 lakosa van, a 40,000 lakos vagyont és közbiztonsága felett 28 rendőr őröködik 1 főbiztos és 1 rendőrbiztos vezetésével, de a 28 rendőr tevékenysége, kivéve az éjjeli őrzőket, nagyjából csak abból áll, hogy a rendőrségen kihallgatandók lakása után nyomoznak, a beidézendők, más községek, a helyi és vidéki

hatóságok, járásbiróságok, törvényszék és kir. ügyészség megkeresése folytán egyesek pontos lakóhelyét puhatolják ki. Az ilyen megkeresések pedig a rendőrségi ügydarabok 75 százalékát teszik ki.

Tessék most már elképzelni azt, hogy bejelentő hivatal nélkül milyen óriási fáradtságba kerül egy ilyen ügydarab elintézése: X. Y. pontos lakása kipuhatolandó. Ezzel a puhatolással 1 rendőr bizatik meg, aki nyakába veszi a várost és sokszor kétszer 24 óráig is jár-kél, amíg X. Y. lakását pontosan meg tudja határozni. Óriási fáradtság, óriási munka egy-egy lakás kipuhatolása és minden egyes cím 1—1 rendőr igen sok idejét veszi igénybe akkor, amikor a rendőrlétszám csak 28 emberből áll.

Ugyanitt elismeréssel kell adoznunk a csabai rendőrségnek, hogy nagy helyismerete miatt a legnehezebb ilyen fajtájú nyomozást a legnagyobb ügyességgel és lehető leggyorsabb idő alatt teljesíti, de azért még sem szabadna a rendőrség idejét így szétforgácsolni akkor, amikor létezik egy olyan intézmény, amelynek pontos vezetése által a rendőrlétszám egy olyan munkától szabadul meg, amely mozgékonyasága rovására legnagyobb idejét igénybe veszi és a közszolgálatától elvonja.

És éppen ezért, mert rendőrlétszámunk száma a lakosság számához viszonyítva olyan csekély, a bejelentő-hivatal szükségessége annál szembezőköbb.

Lehet, hogy az intéző körök is belátják a bejelentő-hivatal szükségességét, de annak létesítését csak nagy pénzfeláldozatok árán tartják keresztülvihetőnek. Pedig ez sem áll egészen így. Van mód rá, amikor a bejelentő-hivatal létesítése egyszerűen semmibe kerül és mivel ennek az ideje már nagyon közelodik, azért tartottam szükségesnek ezt a pár sort is megírni.

A bejelentő-hivatal létesítését községünkben az általános népszámlálás idejére kell hagyni, akkor azután a népszámláló biztosok a bejelentő-lapokat szintén magukkal vivén, 10—15 nap alatt a bejelentő-hivatal teljes anyaga együtt lesz, két hétre rá az összes anyagot rendezni lehet, a teljes rendezés után egy vezető és egy napos rendőr a bejelentő-hivatal összes teendőit elvégeztetheti. Az ügyvezetés rendjére nézve az aradi rendőrkapitányság bejelentési hivatalára hívom fel az előjáróság figyelmét, mint olyanra, amelynek egyszerű és gyors áttekinthető vezetése a legcsekélyebb munkaerőt igényli.

Ezek elmondása után, tekintettel arra, hogy a bejelentő-hivatal szükségessége közismert, hiszem, hogy Békéscsaba nagyközség sem fog soká késni a bejelentő-hivatal létesítésével, annál is inkább, mert a rendőrlétszám csekély száma ennek az intézménynek létesítését kétszeresen sürgeti.

—th—n.

A pusztaföldvári jegyző körlevele.

Eredeti befejezés.

Csaba, július 21.

A soproni tanítók és jegyzők nemrégiben együttes ülést tartottak, a melyen *Versényi Elemér* pusztaföldvári jegyző is megjelent és indítványt tett arra nézve, hogy a jegyzők és tanítók vállvetve működjenek együtt érdekeik megvédésében s hogy az országszerte megnyilvánult tanító-

jegyzői barátság érdekében az Oroszországban megjelenő *Nemzeti Népevelés* c. lapban országos akció indíttassék. Az ülés ezt el is fogadta s *Versényi* most az eszmének az összmagyarországi jegyzőket meg akarja nyerni, mely célból egy körlevelet bocsátott ki és küldött szét az egész ország jegyzőire.

A körlevél elejétől végig igen exaltált hangú, váratlan és egészen originális befejezésével azonban *egyesen pártatlanul áll* ebben a nemben. Mint érdekességet, itt közöljük egészben a különös írásművet:

Tekintetes Főjegyző Ur!

Maholnap letelik a nemzeti képviselők mandátuma anélkül, hogy rajtunk, nyomorult jegyzőkön, segítettek volna.

Az egyetek életében azt látjuk, hogy azok és vezéreik alkalmazkodnak a halacó korhoz, nem stagnálnak. Csak a mi országos együletünk ócska s tehetetlen vezérkara a régi.

Jegyzők! Türitek tovább ezt a gyalázatos állapotot?

Vagy megvagytok elégedve a szabadságjogok hazájához nem illő de-restörvénnyel, fegyelmi törvényünkkel? Helyeslítek-e azt, hogy vasuti féláru jegyet magasrangú, jól dotált állami tisztviselők élveznek s ti nyomorultak nem? Ohajtjátok-e, hogy a segédjegyzők részére kedvezményes utazhatás végett munkásigazolvány kiadhatása engedélyeztessék? Kívánjátok-e fizetéstek rendezését?

Ha ezek után vágytok, reformáljátok az országos jegyzői egylet alapszabályait. Csapjátok el az élehetetlen, taktikát nem ismerő vezéreket. Adjatok a jegyzők kezébe egy a jegyzők érdekeit védő, nem pedig *Uszka* önfelű, gőgös, egyéni hiuságát hízaló, miniszteri rendeleteket cél és ok nélkül reprodukáló s a gondolat szabadságát tipró lapot.

Uszka oroszországi cenzurája egyleti belügyeink, sérelmeink orvoslását, karunk érdekeit védő irányzatú értekezéseknek esküdt ellensége. Ezekkel irodalmi becsleéseket üz. Pályátvesztett ember. Beáll jegyzőegyleti elnöknek, végrehajtói tevékenységének érvényesülése céljából. A jegyzők kari érdekeit védő cikkek helyett magasállású tisztviselők neveit viselő s sokszor elég gyenge kivitelű értekezésekkel briliroz kegyelmes elnökünk. Nem tartja tisztelben az ellenkező állásponton lévő nézetek. Basáskodás ez, még pedig nagymérvű.

Egyetlen egy lapunk volt, melyet a szemképrázató elnöki dölyf a gondolat szabadság béklyóba verésével kiirtott. Vészegény, beteges közjogi lap ez, nem a miénk...

Nem nemulhatunk el. Együletünk s a társadalom részéről ért méltatlanság nem tűrheti tovább a hallgatást.

Karunk érdekében az ellenkező nézetek csakis sajtó útján láthatnak napvilágot.

A sajtó nagy ur, nagy hatalom. Ezt a hatalmat kell megragadnunk nekünk, elnyomottaknak.

Mi nembánom emberek, egy meglevő lap hasábjain kell küzdenünk jogainkért.

Az Oroszországban megjelenő s III-ik évfolyamát élő, anyagi gondok nélkül, biztos uton haladó „Nemzeti Népevelés” című tanügyi szaklap szerkesztője előfizetők jelentkezése esetén szívesen átengedi a lap felelő részét, 8 oldalt nekünk.

A lap félévi előfizetési ára 3 korona. Haveroként kétszer jelenik meg. Ne dobjátok el érdekeink védel-

mezése tekintetében ezt a jó alkalmat. *Gubéráljatok ki 3 koronát* és küldjétek el nekem.

Összekulcsolt kezekkel könyörgök azért a *rongyos 3 koronáért*.

Ha pedig erre sem vagytok képesek, akkor egye meg a fene a mi szolgálati pragmatikánkat, ott, a hol van.

Pusztaföldvár (Békésmegye), 1908. évi július hó.

Versényi Elemér
községi aljegyző.

Humor az adókövetésnél.

— Gyorsfényképek. —

Csaba, július 21.

A csabai adókövető-bizottság a napokban fejezte be munkáját. Bármily szomorú dolog magábanveve az adókövetés aktusa, a komor és hatalmas terembe, ahol a bizottság munkáját végezte, mégis belopódzott egyszer-egyszer a humor napsugara. Itt közlünk néhány gyorsfényképet ezekről a derűs jelenetekről.

Reggel 8 órától déli 12 óráig eleven és mozgalmas volt a városháza helyiségében, az emeleti nagyteremben az élet.

Az ajtó előtt még vidám és elégedett minden adófizető arca. De a bánat felhője borítja el, amikor az ajtón belül kerül s az előírást meghallja.

Pedig az adókövető-bizottság igen barátságos arccal fogadja.

Szabó József, a pénzügyigazgatóság derék titkárja elmondja, mi az adóalap. Valóságos zsonglór módjára dobálódzik a számokkal, adatokkal, statisztikával.

A mint a polgár, illetőleg műszóval: adóalany meghallja a javaslatot, felszólal:

— Tisztelt bizottság! Cseppet sem sokallom az adót. Kivethetnének bátran ötszörannyit is.

Általános megkönnyebbülés. A bizottság meglegedetten mosolyog. Végre egy elégedett polgár.

Am az elnök mégis jóakarólag figyelmezteti:

— De nézze kérem, mégis nem akar valami sérelmet előterjeszteni:

Mire a polgár nevetve felel:

— Kérem, nekem mindegy akár 20, akár 1000 korona adó. Hisz rajtam nem lehet egy fillért sem behajtani. Legfeljebb a tizenkét gyermekemből vehetnek el néhányat.

Jön a másik alany. Fuvaros. A titkár 50 koronát hoz javaslatba. Az öreg ur szép dikciója hatása alatt a bizottság leszállítja 20 koronára.

De Fekete Sándorban megszólal a hú 48-as párt embere:

— Nézze kérem, ha még egy koronát fizetne, akkor szavazati joga volna. Milyen szép az alkotmányos jog!

— Kérem — felel az adóalany — én ugyanis 67-es vagyok. Dehogy szavazok én az átkos kormányra.

Erre Fekete Sándor mélabusan lehajtja a fejét s barátságosan szól:

— Különben öreg ur, jobb is, ha nem szavaz. Sok bajjal jár az.

Egy marhakereskedő adója került tárgyalás alá. A javaslat ellen felszólalt az adóelől. Avval védekezett, hogy rosszul megy az üzlet. Ujabb leszállt a hus ára.

— De csak a lapokban!

— Nem tapasztaljuk!

— Drága a hus most is!

Szólt közbe a hallgatóság.

De mivel, hogy kiderült, hogy kevés magyar marhát visznek ujabbán Bécsbe, mivel, hogy van ott elég marha, maradt minden a régiben.

Egy női kalapkereskedő szép jelmieschet kezd tartani:

— Sok a versenytárs! Olcsó a kalap ára! Nem bírjuk az adót.

A bizottság egy tagja megjegyzi:

— Pedig mostanában fizettem ki 50 koronát a feleségem kalapjáért.

— En negyvenet!

— En harmincat!

S hamarosan kiderült, hogy hiába a gond, a bu, a nő drága kalapu. S a meggyötört kalapos még örülhet, hogy a bizottság nem emelte föl az adót.

A mosolygós arcú Szabó titkár arca egyre szomorubb! Mert a bizottság sok esetben leszállította az adót, s ritkaságszámba ment a felemelés. Ugy, hogy Csaba adókövetési eredménye nem fog többre menni a multkorinál.

Azt azonban örömmel állapítjuk meg, hogy szegények vagyunk, de jól élünk!

Mert a bizottság előtt kiderül, hogy egyre több bor, sör és szesz fogy italmerésekben.

De nem is esoda! Nehéz idők járnak, rossz világot élünk, mindig nagyobb szükség van a búfelejtőre...

HIREK.

— **Radisich Jenő Csabán.** A fővárosból jelentük, hogy Radisich Jenő, az Országos Iparművészeti Múzeum igazgatója, mint a múzeumok és könyvtárak országos felügyelője, holnap kezdi meg körutját, amelynek során az összes vidéki múzeumokat megfogja látogatni. Legelőször Békéscsabára jön, majd innen Szentesre, Hódmezővásárhelyre és azután a délvidéki városokba megy.

— **Békésvármegye közgyűlése.** Mint illetékes helyről értesülünk, törvényhatóságunk augusztus hó 8-án vagy 9-én tartja legközelebbi közgyűlést. Először ünnepélyesen leleplezik II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek Stetka Gyula által a vármegyei közgyűlési terem számára megfestett arcképét, amely alkalommal az ünnepi beszédet, — úgy halljuk, — Szabó János köröstarcsai református lelkész fogja tartani. Azután mintegy 40—50 pontból álló tárgysorozattal, rendkívüli közgyűlés lesz.

— **Perszina Alfréd szabadságon.** A kereskedelemügyi miniszter Perszina Alfréd műszaki tanácsosnak, a gyulai államépítészeti hivatal főnökének 4 heti szabadságidőt engedélyezett. Ezen időtartamra a miniszter Perszina Alfrédnek a közgazdasági bizottságban való helyettesítésével Öppel Gyula főmérnököt bízta meg.

— **A rendőrlegénység vizsgálja.** Holnap, szerdán este 6 orakor tartja meg a tornacsarnokban Sumakoff mester vizsgáját a rendőrlegénységgel, amely a három heti kurzust szorgalmasan és nagy kedvvel látogatta és nagyon szép eredménnyel fejezte be. A tanítás vezetését Sumakoff páratlan ügyességgel és tudással vezette. Megjegyezzük itt azt, hogy ez a módszer, amelyre Sumakoff a rendőrséget tanítja, a londoni és berlini rendőriskola elfogadott védelmi módszere, amelynek alapja a dzsiu-dzsiu, számtalan új, ügyes és praktikus fogásokkal gazdagítva, mert a dzsiu-dzsiu tulajdonképpen a japánoknál olyan sport, mint az angoloknál és amerikaiaknál a boxolás azzal a különbséggel, hogy míg a boxolásnál a küzdők ököllel dolgoznak, addig a dzsiu-dzsiu az ujjnagycsúcsokat és a tenyér élét használja ebből és a dzsudóból, a japán birkózásból, amely pontos anatómiai ismeretek alapján roppant erős és kegyetlen fogásokból áll, létesült az

a védelmi módszer, amelyet a művelt nyugat összes rendőrsége, mint olyant fogadott el, amely minden fegyverhasználat nélkül, a legbiztosabb önvédelmet nyújtja megtámadtatás esetén. Berlin, London és az Egyesült Államok rendőrsége már mind ki van oktatva erre a védelmi módra és a rendőrlegénység felszerelését nem is képezi más, mint egy sip és egy kaucuk bot, mert ennek a védelmi módnak tudása minden más fegyvert szükségtelenné tesz. Sumakoff módszere és a rendőrség vizsgálja iránt a sportkedvelő közönség részéről roppant nagy az érdeklődés. A jegyek legnagyobb része már elkelt. A tiszta jövedelem egyharmad részét a rendőrlegénység javára adományozza a mester, hogy azzal az előjárás egy-egy szorgalmasabb, ügyesebb, vagy kiválóbb szolgálatot teljesítő rendőrt megjutalmazhasson.

— **Szabadságolások a vármegyénél.** A vármegyei központi főosztályok közül tegnap kezdte meg 5 heti szabadságát dr. Konkoly Tihamér II. aljegyző. A főszolgabírák közül eddig szabadságot kaptak s részben már meg is kezdték: Csánki Jenő szeghalmi, Popovics Szilveszter békési és dr. Wieland Sándor szarvasi főszolgabírák.

— **Dutkay Béla ügyvédi irodát nyit.** Gyula város volt polgármestere, akinek adiózus ügye oly sokáig foglalkoztatta a hatóságokat és a közvéleményt, most az ügyvédi pályán keres új existenciát. A vármegyehez tegnap érkezett meg az aradi ügyvédi kamara értesítése, mely szerint Dutkay Bélát gyulai székhellyel az ügyvédek lajstromába felvette.

— **Nász.** Dr. Goldmann Hermann nagyszalontai orvos folyó hó 14-én házasságot kötött Weisberg Emil tekintélyes szeghalmi kereskedő leányával, Zsófikával. — Schwartz Lajos salgótarjáni szappangyáros eljegyezte Lóvy Ilonát Szarvason.

— **A gyulai színtársulat bucsuja.** A gyulai színpártoló egyesület és általában a közönség tudvalevőleg elhatározta volt, hogy a távozó kitünő nagyváradi színtársulatot, amely többször már nem fog Gyulán játszani, bucsúünnepségben részesíti s ennek napjára a tegnapi napot tűzte ki. Tegnap azonban a bucsuzás közbejött akadályok miatt elmaradt s azt határozták, hogy az ünnepséget a legutolsó előadás keretében, pénteken fogják megtartani. Ez az előadás különben egyszerűen Erdélyi igazgató feleségének, E. Kovács Mariskának jutalomjátéka is lesz. Az ünnepség alkalmával az igazgatónak ezüst koszorút nyújtának át.

— **Halálozás.** Nagyváradról részvétellel vesszük a gyászhirot, hogy dr. Kiss Béla, az elő pár héttel ezelőtt elhunyt Kiss M. Jánosnak, Gyula várososa volt jegyzőjének fia, 48 éves korában meghalt. A boldogultnak halálánál tragikusabb volt az élete. Szorgalmas, tehetséges jogász volt, megszerezte az ügyvédi diplomát, de nem mint ügyvéd, hanem mint köztisztviselő működött. Előbb a pénzügyi pályán, később a bíróságnál, mint aljárásbíró, utóbbi minőségben áthelyezték az édesdi kir. járásbíró-sághoz, ahol 4000 ügydarab hátraleköt dolgozott fel, éjei-nappali munkával és ez a szellemi megerőltetés volt tragikum. Az ifjú bíró szellemileg megzavarodott s pár év óta az elmebetegséget szenvedte. A múlt héten jobbleire szenderült.

— **A gyulai országos vásárok.** Gyula város képviselőtestülete tudva-

levőleg még három évvel ezelőtt egy november hóban tartandó ötödik országos vásárral folyamodott, amit azonban a kereskedelemügyi miniszter — aki nem barátja az országos vásárok szaporításának — megtagadott. A képviselőtestületben ennek folytán az az indítvány merül föl, hogy a mostani vásárnapok más időszakra volnának átteendőek és ennek a tanulmányozására nagyobb számú bizottság küldetett ki. Ez még 1906. évben történt. A vonatkozó ügyiratok, mint sok más, a tavaly öngyilkossá lett Hoffmann Ferenc városi jegyzőnél rekedtek és csak mostanában kerültek meg. Dr. Lovich Ödön polgármester a képviselőtestület által kiküldött bizottságot vasárnap délutánra hívta össze tanácskozára. A bizottság tagjai egyértelműleg azt a nézetet nyilvánították, hogy bár a gyulai vásári napokat nem tartják szerezésen megválasztottaknak és bizonyára más határnapokra tűznék ki, ha most kérnék a vásárjogokat, mindazonáltal mérlegelve azt, hogy a gyulai vásárok száz esztendő óta meghaladó időn át a mostani időkben tartatnak és mint ilyenek, az egész Alföldön, sőt azon túl is közudatba mentek át, a vásárnak más terminusra áttétele olyan zavart okozna, mely évtizedekre megsemmisítené azon különben is megcsappant forgalmat, következésképpen ama javaslatot teszik a képviselőtestületnek, hogy a vásári napokban változás ne történjék.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Kutassy József gyulai pénzügyi segédtitkárt, állomáshelyén való meghagyással végleges minőségben m. kir. pénzügyi titkárrá, Sövény Ferenc székelyudvarhelyi pénzügyi fogalmazó gyakornokot a gyulai pénzügyigazgatóságához végleges minőségben pénzügyi fogalmazóvá és Fiala Sándor gyulai végrehajtót jelenlegi állomáshelyén való meghagyásával a X. fizetési osztályba sorozott végrehajtóvá nevezte ki.

— **Közgyűlések.** Vasárnap délután tartotta a békéscsabai daloskör Korosy László elnöke alatt 16. évi közgyűlést, amelyen a tagok nagy számban jelentek meg. A felolvasott évi jelentés részletesen számolt be a daloskörnek múlt évi működéséről s az Egerben lefolyt országos dalünnepélyről, amely az eddigi országos dalversenyek közt a leglátogatottabb volt s amelyen a daloskör is 16 taggal, mint résztvevő megjelent. A számvizsgáló bizottság jelentése szerint a múlt évben bevétel volt 1484 korona 81 fillér, kiadás 1357 korona 46 fillér. Összes vagyona 1193 korona 07 fillér. Megejézték a tisztújítás, a tisztviselők újlag egyhangulag megválasztottak. Elnök lett Korosy László, alelnök Wagner József, jegyző ifj. Horváth Mihály, karnagyok Galli János és Uhrin Pál, ügyész Ursziny János dr., pénztárnok Jeney Endre, ellenőr Mengyan Endre, zászlótartó Valentinyi Mihály, serleggondozó Kelemen János. Előterjesztették, hogy a legközelebbi országos dalverseny Kecskeméten lesz 1909-ben.

Ugyancsak vasárnap délután tartotta az Iparos Ifjak Művelődési Egyesülete rendkívüli közgyűlést és pedig egy igen sajnálatos ügyben. Nevezetesen ezen egyesület 30 évvel ezelőtt az iparos ifjuságnak nemcsak gondolkozása révén s nagy lelkesezése közepette megalakult, hogy az iparos ifjuságnak művelődésére szolgáljon s találkozó otthona legyen. Ezen céljának teljesén meg is telet hosszú éveken keresztül, míg az utóbbi időben anyagi helyzete

oly súlyosra fordult, hogy tagjai most feloszlata iránti határozathozatalra gyűltek össze. Mivel azonban oly csekély számban jelentek meg, hogy a gyűlés határozatképtelen volt, augusztus 2-ára újabb közgyűlést kell összehívni.

— **Művészi kabaret-est.** Érczkövy Károly, hírneves opera-énekes, a londoni Alhambra-színház szerződött tagja, ma este és a következő napokon nagyszabású, művészi kabaret-estélyt rendez a Nádor-szálló intim kerthelyiségében. A kabaret-társulat, amely elsőrendű színházak primadonnáiból és művészeiből alakult, a fővárosi Modern Színház fényes műsorát adja elő s pompás kabaret-számokat, színpadi tréfákat, klasszikus dalokat és kacagtató paródiákat mutat be Békéscsaba intelligens közönségének. Az előadást fiatal leányok is végignézhetik. A kabaret kiválóbb tagjai: Rózsahegyi Sárika, a debreceni színház szubretprimadonnája, Joachim nővérek, fővárosi kabaret-művésznők, Rózsahegyi Ilonka táncművésznő, Érczkövy Károly operaénekes, a Sulamith c. keleti opera Absolonjának magyar kreálója, Ligeti Lajos a debreceni színház első komikusa. Az előadást Gara Ákos fővárosi hírlapíró konferenciát vezeti. Szinre kerül: A fene, az Ördög című vigjáték pompás paródiája, A csikós, Szomaházy István parodisztikus népszínműve és sok új színpadi tréfa. Belépődíj 1 korona.

— **Meghiúsult zsebmetszés.** Minden vásár alkalmával történik lopás bőven. Ilyenkor van a csirkefogóknak és zsebmetszőknek a szonja, legjobb foglalkozása. A napokban dr. Zsilinszky Endre rándult át Gyulára a vásárra s mikor a Kossuth-téren a motorosról leart szállani, észrevette, hogy valaki a zsebébe nyúl, hol 4000 korona tartalmu tárcája volt. Zsilinszky megfogta a tolvaj kezét és esernyőjével föbe is vágta, hogy ártalmatlanná tegye, de az kitepte magát kezét közül s dacára a rendőri gyors beavatkozásnak, a tömeg közt nyomtalanul eltűnt.

— **Lemondott útkaparók.** Balogh István békési és Prnyik Márton szeghalmi útkaparók betegeskedésükre s öreg korukra való hivatkozással, állásukról lemondottak.

— **Furfangos csalás.** A múlt héten lefolyt gyulai vásár alkalmával Implom József cipész-mester lakására beállított egy 35—40 év körüli asszony és hosszas előjáró beszéd után értésül adta, hogy ő dr. Bucskó Coriolán városi főjegyző megbízásából jött, aki fürdőre utazása előtt, őt, mint a ház szakácsnőjét és cselédjét, a szoba-leányt egy-egy pár cipővel akarja megajándékozni. Hosszas alkudozás után ki is választott a raktáron található legjobb cipőkből két párt s megállapodtak az árban. De ami ezután következett, erre alkalmazzák általánosan azt, hogy „itt van a kutyta eltemetve.“ Implom, hogy előzenységét minél jobban bizonyítsa — s ez a humor a dologban — a csalónő minden ellenkezése dacára, a választottakon kívül még két pár cipőt adott át, hogy hátha az jobban tetszenék. Abban állapodtak meg, hogy Implom 9 éves fia a rokonszenves nővel vele megy, és a meg nem tartott cipőket, valamint a pénzt az fogja visszavinni. A kis fiút a csalónő az egész uton kioktatta arra, hogy jól vigyázzon ám, ha visszafelé megy a cipőkre, mert most vásár van és így könnyen megtörténnetik, hogy valami tolvaj

kiveszi azt a kezéből. Mikor a volt Ferentzy-féle fűszerüzlet elé értek, észébe jutott az asszonynak, hogy gyermekcipőket is kellett volna vásárolnia. Visszaküldte a kis fiút, hogy menjen és hozzon magával még néhány gyermekcipőt és ő megjelölve Bucskókék házában az ablakot, melyknél várni fogja őt. Persze mire visszajött a kívánt gyermekcipőkkel, se hire, se hamva nem volt a családnak. A csalásról jelentést tettek a rendőrségnek.

— **Eltűnt ékszer** című mult heti hírünkre vonatkozólag Weinberger Mór csabai ékszerész annak kijelentésére kért fel, hogy az abban leírt eset nem az ő üzletében történt.

A Csanádapáczai Népbank ügye.

A csanádi püspök álláspontja.

A Népbank pürei.

Csaba, július 21.

Egyes fővárosi és vidéki lapok legutóbbi számai ismét bőven foglalkoznak a Csanádapáczai Népbank sokat tárgyalt ügyével s az erről szóló közleményekben számos ténybeli és időbeli tévedést pertraktálnak.

Illetékes helyről szerzett értesüléseink alapján a Csanádapáczai Népbank ügyét a következőkben ismertethetjük:

Valótlán a fővárosi lapoknak az az állítása, hogy a csanádi püspökség legújabbban elutasította volna a csanádapáczaiak azon kérelmét, hogy a püspökség vagyonából egymillió koronát a Békés-Csabai takarékpénztár egyesületnél helyezzen el, hogy ennek a milliónak kamattöbbletéből fedeztessenek a csanádapáczaiak veszteségei. Ez tulhaladott álláspont, mint-hogy az említett tervről az összes érdekelt körök már mintegy másfél éve lemondottak s ehelyett hosszabb ideje csak 20,000 korona segélyről van szó, amelynek megadását a püspöki hatóság már több ízben meg is ígerte.

Igaz azonban, hogy ezen 20,000 korona körül most differenciák merültek fel, amennyiben a püspöksép tényleg vonakodik azt kiadni.

Csernoch János, az új csanádi püspök legutóbbi bérmutján Csanádapáczán is megfordult s ez alkalommal egy küldöttség akart vele ez ügyben értekezni, ámde ő a küldöttséget nem fogadta. Ezen elhatározását egyrészt azzal indokolta, hogy mint a viszonyokkal ismeretlen, új ember, nem akar egyelőre semmi ilyen ügyben tárgyalni, másrészt tudomása van arról, hogy a püspöki hatóság vezető emberei e 20,000 koronás segély megadását ellenzik.

A csanádapáczaiak, amennyiben a megígért 20,000 koronás segély tényleg nem adatnék ki, az egyházi törvényszék előtt perrel fordulnak a püspöki hatóság ellen annak kiadása iránt.

A csanádapáczai károsultak e mellett dr. Ursziny János tanácsára azt is elhatározták, hogy 84,000 korona megfizetése iránt perrel fordulnak a Csanádapáczai és Vidéke Hitel- és Segélyegylete felügyelő és felszámoló bizottsága ellen, minthogy az felszámolása alkalmával *dolozus uton* szerzett a Népbanktól 84,000 koronát. Mielőtt a pert megindították volna, megkérdezték ez irányban több jeles magyar jogtudóst, mivel az ügyben rendkívül bonyolult és eddig ugyszólván páratlan jogi kérdés lesz eldöntendő. A szakvélemény az volt, hogy a követelés feltétlenül érvényesíthető lesz.

Végül azt is elhatározták a csanádapáczaiak, hogy ügyüknek az egyházi hatóságnál való támogatására néhány neves országgyűlési képviselőt is fölkérnek. Ez irányban azonban eddig még lépések nem történtek.

Nyílttér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Nősülés céljából

őhajt akadémiát végzett birtokbérő oly 20—28 év közötti gazdálkodást kedvelő leánnyal megismerkedni, kinek megfelelő vagyona is van. Közvetítő elfogadtatik. — Leveleket a kiadóhivatal továbbít „Bérő” cím alatt.

Közgazdaság.

A békésmegyei aratás.

Milyen a termés?

Csaba, július 21.

Az aratás Békésvármegye területén immár csaknem teljesen befejezettnek mondható. A hét utolsó napjaiban csak nagyon szórványosan lehetett lábon álló búzát és árpát látni, de tegnap estig azt is az utolsó szálig learatták. A termés eredménye most már, ha véglegesen nem is, de körülbelül megállapítható.

Mint évek óta rendszeresen történt, ezuttal is rendkívül nagy eltérések vannak és pedig nemcsak a különböző községek határaiban, hanem ugyanazon község egyes határ részeiben, sőt ugyanazon dűlőiben és egymás mesgyején fekvő földekben is.

Átlagosítva az eredményt, középen felüli termés van a gyulai határban, a gyulai, békési, szeghalmi járásokban, középen termés a gyomai és szarvasi, középen alóli pedig éppen a legkitünőbb búzatalaju orosházi s békéscsabai járásokban. Az utóbbi két járásban azon okból, mert ott a tavasz és nyár folyamán sokkal kevesebb eső volt, mint a többi járásokban, azonkívül a jég is ott okozott nagyobb károkat.

A buza s árpa minősége azonban

mindenütt nemcsak kielégítő, hanem kitünő; olyan szép, egészséges, acélos a buza, aminő már régen nem volt. Az elmúlt hét derekán, különösen szerdán és csütörtökön óriási forróság köszöntött be, ugyanolyan forróság, minő nálunk végzet-szerűleg rendszeresen június végső s július első napjaiban szokott beállani. Mérlegelhetlen szerencse, hogy az idén ez a forróság két hetet késelt, mert ez a hőség tizennégy nap előtt az egész buzatermést megsemmisítette volna.

A forró napok után csütörtökön délután és éjjel a megye nagy részében 10 mmnyi jótékony eső áztatta meg a tengerit, veteményeket és a tarló-legelőt, pénteken délután az eső megismétlődött; sajnos, hogy a határ egyéb részén alig volt már harmatnyi csapadék. Pedig ezeket a részeket eddig is elkerülte az eső, mely ha hamarosan be nem köszönt, a tengeri teljesen elpusztul. A korai tengeri vetésekre helyenként már is elkéselt, a későbbiek azonban még most helyrehozza.

Rendkívüli aggodalomra adnak okot a legelő s a kaszálók, amelyek a szárazság és forróság következtében teljesen elsültek, úgy hogy való-ságos *takarmányinségnek* nézünk az idén is eléje. Fokozta a bajt az a körülmény is, hogy ott ahol a buza s árpatermés magra kielégítő, sőt ahol kitünő is, a szalma apró maradt és igen kis mérvben fog takarmánynak bevélni. A *szarvasmarha-árhanyatlás*, mely a mostani gyulai vásáron csaknem pánikszerű jelleget öltött, leginkább ennek a takarmány-inségnek tulajdonítható.

Budapesti gabonatözsde.

Határidő üzlet.

— július 21.

A mai gabonatözsden az árak 5-ig magasabbak.

Déli zárlatkor:

Októberi buza	22:46
Rozs	19:—
Tengeri	14:64
Zab	16:80

Segédszerkesztő: Laptulajdonos: Teleky Sándor Dr. Ursziny János Nyomatott a „Békésmegyei Függetlenség” könyvnyomdájában, Békéscsabán.

Temetkezési vállalatok és a nagyközönség figyelmébe!

Van szerencsém ez uton is tudatni, hogy

müvirág-koszorukat, pálmákat és egyéb disz müvirágokat

házilag készítek s azokat lehető legjutányosabb áron forgalomba hozom.

Rendeléseket nagyobb mennyiségben elfogadok és annak a legrövidebb idő alatt eleget teszek.

Tisztelettel

Ruhmann Jenőné

Békéscsaba, Vasut-utca, Kocziszký-féle ház, „Nádor”-ral szemben.

Egy kis padolt szoba és konyhából álló

lakás

lehetőleg a piachoz közel Szent-Mihály napjára kerestetik.

Cim megtudható a kiadóhiv.-ban

SZEGFÜ RUDOLF

mezőgazdasági gépraktárában

(Békéscsaba, Buzapiac)

raktáron levő összes

gépek, gépalkatrészek, gépszijjak, olajok stb. igen jutányos áron eladatnak

Ugyanott egy

3 szobás lakás

és üzlethelyiség hasznos bérbe adatik. Bővebbet Szegfű Rudolf üzlethelyiségében.

3679—1908, tkv, sz.

Hirdetmény.

Alólírott tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Achim L. András békéscsabai lakosnak ifj. Csajernyik János békéscsabai lakos elleni 43 korona 35 fillér és járulékaiból álló, továbbá a csatlakozótnak kimondott Békés-Csabai takarékpénztár egyesület 6841 kor. 23 fillér tőke és járulékaik és Löwy Albert cég 223 korona 02 fillér s járulékaiból álló követelése kielégítése végett a csabai 5542. sz. tjkvben A I. 1. sor 555. hrsz. 420. népszámu 105 □-ól területű ház és udvarnak ifj. Csajernyik János nevén álló fele része 3000 kor. becsárban nyilvános árverésen eladatni rendeltetvén, arra határidőül 1908. évi szept. hó 11. napjának délelőtt 9 órája ezen tkvi hatóság árverelő helyiségébe kitűzetett, mely határnapon az érintett ingatlan a becsáron alul is eladatik.

Kikiáltási ár a becsár, bánatpénz a becsár 10 százaléka; a vételár egyharmadrésze az árverés napjától számított 15 nap, a második egyharmad rész ugyanazon naptól számított 30 nap, a harmadik egyharmad része, amelybe a bánatpénz is betudatik, 45 nap alatt fizetendő 5 százalék kamatokkal.

Vevő az ingatlanok az árverés napjától számított 15 nap mulva lép birtokába, amennyiben ez idő alatt előterjesztés vagy utóajánlat nem tétetnek. A többi feltételek alólírott tkvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Csaba község-házánál is megtekinthetők.

Kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Békéscsaba, 1908. évi június hó 29.

SZABÓ,

kir. aljárásbíró.

Találmányok

szabadalmazása, vagy értékesítése előtt ugy Magyarországon, mint bármely külföldi államban, forduljon a Szabadalmi Ujság szerkesztőségéhez: Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. Kérje a „Szabadalmi Ujság” ingyen mutatványszámát.

Debreczeni örökösök tulajdonát képező, a gyomai határban és a községtől 10 percre fekvő

240 hold szántóföld

1200 négyszögöl holdja, gazdasági épületekkel október hó 1-től egészben, vagy kisebb parcellákban haszonbérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonosokkal Gyomán.

Mielőtt személy-, jel-, zálog- vagy építési KÖLCSÖN iránt intézkednék kérjen díjtalanul prospektust. MELLER L. EGYED BUDAPEST IX., Lópaty-utca 7. Telefon-internumb. 46-31.

Lapunk nyomdájában egy fiú TANULOUL azonnai felvétetik.

Denaturált szesz.

Saját gyártmányu olajfesték.

A ki szép és tartós fényű szobapadlót

akar, az csak a világ legjobb és legújabb találmányu

szobapadló - lakkjaiból vegyen.

Utastással is szívesen szolgál

Rein Jenő festékkereskedése Békéscsabán.

Kence (firnis).

Cipők rém-gyár.

Menyasszonyi kelengyék a legdiszesebb kivitelig.

Uj női divatáruház!

ALEXANDER TESTVÉREK
BÉKÉSCSABA, Vasút-utca, Vidovszky-ház.

Tisztelettel van szerencsénk a hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy az általunk átveit Propper-féle divatüzletet nagyrészt kiárusítottuk és azt

a divat legszebb ujdonságaival

egész ujonnan berendezve

ALEXANDER TESTVÉREK CÉG ALATT

tovább vezetjük. Raktáron tartunk: Legújabb divatu és elismert legjobb gyártmányu

női ruhakelméket, selymeket, vászon, chiffon és különféle damaszt-árakat, ágy- és asztalkészleteket, szőnyeg, függöny, paplan- és ágybetéteket, különféle ruhadiszeket, a női szabósághoz szükséges összes kellékeket

s minden e szakmába vágó cikkeket. Midőn a t. vevőközönség nagybecsü pártfogását kérjük, biztosítjuk a legjutányosabb árakról, előzékeny és lelkiismeretes kiszolgálásról, maradunk kiváló tisztelettel

Alexander Testvérek.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

Reisz Miksa bútorgyára

Békéscsaba, Vasút-utca 1155. és 1156. sz.

Műasztalos, kárpitos- és diszitő-műhelyek.

Rajziroda.

Telefon: 20. sz.

Telefon: 20. sz.

Saját készítményű teljes lakásberendezések

állandóan nagy választékban.

IV
Be
Ha
zánk
jobb
hogy
és fü
ipar
el s
érjük
vesel
fajna
fogla
sét.
vetett
ez hu
terve
mind
véstir
szenv
daság
sáról
elszor
szikla
zátom
Az
hátrár
egy v
nem
a külf
Ezek
nyilt s
pusztu
Ha ez
marad
getlen
ez igy
Két é
história
Mici kük
pant me
mert kö
nárék z
anyagi v
míg Vág
csinos és
sen a g
Sokan a
is tették
előtt és k
az öreg e
— Kön
de mond
előtt is.
nem lágy
hatásosab
Igen, c
olyan kül
ból tulság
általában u
mintha mi
iene fogad
még több
A le
szövetke
ágy- és a